

ANTI-PEST PROTOCOL

Vastgesteld in MT

Laatste wijziging: 07-01-2020

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Wat is pesten?	4
3. Wat zijn mogelijke signalen van pestgedrag?	5
4. Verschillende partijen bij een peestsituatie	6
5. Preventieve aanpak	7
5.1 Anti-pestcontract/vingerafdruk	7
5.2 Informatievoorziening t.a.v. gezamenlijke afspraken richting medewerkers	7
5.3 Sociale vaardigheidstraining	7
5.4 De (mentor-)les	7
5.5 Landelijke actieweek 'Week Tegen Pesten'	7
6. Curatieve aanpak	8
6.1 Aanspreken van de leerling die pest (pester)	8
6.2 De klas	9
6.3 De medewerkers	9
6.4 De ouders	9
7. De actieroute voor leerling, medewerkers en ouders	10
8. Bijlage I	12

1. Inleiding

Een pestprotocol is een document waarin staat welke procedure de school doorloopt als er een peestsituatie is in de school. Het is van belang om het verschil tussen plagen en pesten te benadrukken. In tegenstelling tot pesten zijn bij plagen de effecten van het vertoonde gedrag niet onaangenaam voor de ander. Plagen wordt gezien als een spel dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. We spreken van pesten wanneer een leerling met regelmaat en systematisch geconfronteerd wordt met gedrag dat leidt tot een onaangenaam gevoel bij zichzelf of bij een ander.

Bij het aanpakken van pesten is het belangrijk om alle betrokkenen erbij te betrekken: de pester, het gepeste kind, de zwijgende middengroep, de leerkracht en de ouders. Het is goed om als school te checken of in het pestprotocol ook aan alle vijf betrokken partijen aandacht besteed wordt. Scholen zijn verplicht om een pestprotocol te hebben. Ons aanspreekpunt pesten heeft een actieve rol in het voorkomen en tegengaan van pesten. Het aanspreekpunt pesten zorgt voor de uitvoering van dit protocol. Hij of zij ondersteunt de schoolleiding en de docenten bij voorkomende incidenten. Ons aanspreekpunt pesten heeft een uitvoerende rol. Hij of zij betreft de docenten bij de acties en informeert de schoolleiding. Het aanspreekpunt pesten is, naast de docenten, het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Zij kunnen bij hem of haar incidenten melden en zorgen bespreken. Hij of zij bespreekt deze meldingen altijd met de verantwoordelijke docent en informeert de schoolleiding. Eventueel zoekt hij of zij samen met de ouders en de leerlingen naar passende hulp.

2. Wat is pesten?

Pesten kan vaak dezelfde vormen aannemen als plagen. De beleving is voor iedereen anders; wat voor de een spelletje is, kan voor de ander als kwetsend worden ervaren. Hieronder volgen schematisch 5 categorieën met voorbeelden van de genoemde vormen:

Categorie	Voorbeelden van pestgedrag
Verbaal	Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van (lichaams-)kenmerken/(etnische) afkomst/ geloof/seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas, ongewenste (kwetsende) appjes of andere berichten op social media, het gebruiken van mobiele telefoons of website met de bedoeling iemand bang te maken door het verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes.
Fysiek	Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken.
Intimidatie	Een medeleerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen/de doorgang versperren/klem zetten tussen objecten (kluisjes, fietsen, enz.), dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen, seksuele intimidatie.
Isolatie	Uitsluiten door een medeleerling voortdurend duidelijk te maken dat hij/zij niet gewenst is, doodzwijgen/negeren, uitsluiten bij groepsopdrachten, feestjes of tijdens pauzes.
Stelen of vernielen van bezittingen	Afpakken, beschadigen of kapotmaken van een persoonlijke eigendom van een ander.

3. Wat zijn mogelijke signalen van pestgedrag?

Om op een adequate wijze om te gaan met mogelijk pestgedrag is het van belang dat de omgeving (medewerkers van school, medeleerlingen en ouders) van de gepeste leerling mogelijke signalen van de gevolgen van pestgedrag herkent. Hieronder wordt een overzicht gegeven van mogelijke signalen/gevolgen van pestgedrag.

Niet meer naar school willen. Zelf blessures of ander fysieke kwaaltjes scheppen om niet naar school te hoeven.
Thuis niet meer over school vertellen.
Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of door anderen gevraagd worden.
Slechtere resultaten behalen op school dan voorheen.
Vaak met een bijnaam aangesproken worden door klasgenoten.
Regelmatig als laatste gekozen worden bij het indelen van groepjes.
Extreem reageren op kleine plagerijtjes.
Vaak alleen zijn tijdens pauzes.
Eerder komen dan de les begint of als laatste blijven hangen.
Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
Vage lichamelijke klachten, bijvoorbeeld regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen of nachtmerries hebben.
De verjaardag niet willen vieren.
Niet buiten willen spelen.
Niet alleen de deur uit willen voor bijvoorbeeld, het doen van boodschappen, of het gaan naar een (sport)vereniging.
Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
Thuis en/of op school prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
Een ongezellige sfeer in de klas.
Klasgenoten die zich schuldig voelen. Ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.
Minder gebruik maken van de mobiele telefoon/sociale media (digitaal pesten).

4. Verschillende partijen bij een peestsituatie

In een peestsituatie zijn/worden meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pestende leerling(en), de zwijgende middengroep, school (schoolleiding en medewerkers) en ouders. Om zowel preventief als curatief aandacht te schenken aan pestgedrag is het nodig dat deze partijen betrokken worden bij de uitvoering van het pestbeleid van school. We spreken in dit geval van een *vijfsporenaanpak*. Hier volgt een opsomming van mogelijkheden waarbij de school de vijf verschillende partijen in een peestsituatie kan ondersteunen gericht op het oplossen van het pestprobleem.

Betrokkenen	Mogelijkheden ter ondersteuning bij pestprobleem
De gepeste leerling(en)	Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen. Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen. Samen met de leerling werken aan oplossingen. Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld SOVA-training. Zorgen voor vervolgesprekken.
De pestende leerling(en)	Spiegelen; bespreken wat pesten voor een ander betekent. Begeleid gesprek tussen de gepeste(n) en de pester(s). Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen. Helpen om zich aan regels en afspraken te houden. Laat de leerling zich veilig voelen; leg uit wat u als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen. Stel grenzen en verbind daar consequenties aan. Zorgen voor vervolgesprekken.
Zwijgende middengroep	Praat met leerlingen over pesten en hun eigen rol daarbij. Overleg met de leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen. Werk samen met de leerlingen aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.
Directie en medewerkers	De school zorgt dat de directie, de mentoren en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school. De school neemt stelling tegen het pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.
Ouders	Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen. Ouders op de hoogte houden van peestsituaties. Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

5. Preventieve aanpak

5.1 Anti-pestcontract/vingerafdruk

De leerlingen uit de 1^e en 2^e klas ondertekenen tijdens de mentorlessen aan het begin van het schooljaar het anti-pestcontract door met verf een vingerafdruk op een gekleurd A4tje te zetten. Een aantal opgenomen (omgangs-)regels in het contract wordt door school opgesteld. De overige regels in het contract komen tot stand door een klassengesprek; welke regels willen de leerlingen na overleg toevoegen? Om de zichtbaarheid van de afspraken te vergroten en het bewustzijn t.a.v. omgangsregels levendig te houden binnen de school worden deze 'contracten' geplastificeerd en op een zichtbare plek in de school opgehangen.

5.2 Informatievoorziening t.a.v. gezamenlijke afspraken richting medewerkers

Jaarlijks bespreekt het team het thema pesten met elkaar. Thema's als voorbeeldfunctie, voorlichting en actieroutes passeren dan de revue. Op deze manier realiseert de school betrokkenheid bij en verantwoordelijk voor het creëren van een veilige schoolomgeving voor de leerlingen.

5.3 Sociale vaardigheidstraining

In de 1^e en 2^e klas bieden wij leerlingen handvatten tot het aangeven van grenzen, opkomen voor jezelf, het beter aanvoelen van sociale situaties en het rekening houden met een ander. Deelnemers worden geselecteerd door de mentor, afdelingsleider, zorgteam. De leerling mag het ook zelf aangeven of mag door ouders opgegeven worden. De SAQI test signaleert ook deelnemers die baat zouden kunnen hebben bij de training.

5.4 De (mentor-)les

De (mentor-)les is bij uitstek het moment om met een klas het thema pesten te bespreken. De aanleiding tot een les over het voorkomen van pestgedrag kan van preventieve of curatieve aard zijn. In het schooljaar 2018-2019 is Graaf Engelbrecht gestart met het ontwikkelen en archiveren van verschillende lessen rondom het thema pesten. Middels deze kant en klare lessen kan de mentor en/of docent een themales 'pesten' kiezen die aansluit bij de actualiteit en/of de doelgroep.

5.5 Landelijke actieweek 'Week Tegen Pesten'

Graaf Engelbrecht neemt deel aan de landelijke actieweek 'Week Tegen Pesten'. Tijdens deze week wordt er op school, door middel van verschillende acties en (les-)activiteiten, meer aandacht en bewustzijn gecreëerd worden rondom de rol die eenieder heeft in het voorkomen van pestgedrag op school. Tweejaarlijks wordt er een leerlingentevredenheidonderzoek afgenomen.

6. Curatieve aanpak

Het is belangrijk een leerling die gepest wordt serieus te nemen en een luisterend oor aan te bieden door duidelijk stelling te nemen tegen het pestgedrag en advies te geven hoe te reageren op het pesten. Daarnaast is het bieden van een duidelijk perspectief en het serieus aanpakken van het probleem van groot belang. Het betrekken van alle partijen hierbij is cruciaal. Voor de gepeste leerling moet het te volgen traject duidelijk zijn: welke stappen worden er gezet en op welke wijze wordt de leerling daarbij betrokken. Mogelijke stappen zijn:

- een gesprek organiseren tussen degene die pest en degene die gepest wordt;
- de zwijgende meerderheid mobiliseren door het organiseren van een klassengesprek en/of andere activiteiten organiseren met als doel de veiligheid in de klas (weer) te herstellen ;
- het onderwerp 'de veilige school' kan als maatschappelijk item besproken worden;
- een gesprek met de leerling die gepest wordt en zijn/haar ouders;
- een gesprek tussen de ouders van de leerling die gepest wordt en van degenen die pesten stimuleren;
- volgen van een sociale vaardigheidstraining.

6.1 Aanspreken van de leerling die pest (pester)

In een eerste gesprek wordt de pester geconfronteerd met de beschuldiging van pesten (waarom doet hij/zij het en ziet hij/zij het ook als pesten?) en wordt hij/zij herinnerd aan de omgangsregels en de consequenties bij het overtreden daarvan. Naar gelang de ernst van het vertoonde gedrag wordt er afgesproken dat in een gesprek met de gepeste leerling excuses worden gemaakt. Er wordt een notitie gemaakt in Magister, zodat bij herhaling duidelijk wordt dat het niet de eerste keer is. Bij herhaling wordt gestraft. De leerling die gepest heeft biedt zijn/haar excuses aan in een gesprek met de leerling die gepest is. Of eventueel in een brief, voorafgaand aan een gesprek. De situatie wordt vastgelegd in het leerling-dossier en gecommuniceerd aan de ouders in een gesprek of eventueel in een brief, als een gesprek niet mogelijk is. In een vervolggesprek wordt nagegaan of er verbetering in het gedrag is opgetreden.

Eventueel wordt een aantal nagesprekken gevoerd met als doel:

- een mogelijke oorzaak van pesten te achterhalen;
- het empathisch vermogen van de pester te ontwikkelen;
- pestgedrag te bestraffen.

De ouders met hun kind worden bij dit gesprek op school uitgenodigd door de mentor of afdelingsleider. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en te komen tot een gezamenlijke aanpak door de school en de ouders. In overleg kan externe deskundigheid ingeroepen worden om de leerling die pest verder te helpen zijn/haar gedrag te veranderen. De school kan als voorwaarde stellen dat er een sociale vaardigheidstraining gevolgd wordt, om de leerling binnen de veiligheid van de school te houden.

Escalatieladder om de pester aan te pakken:

Stap 1 In de eerste stap wordt een overzichtelijke maatregel ingezet waardoor er bij de pester inzicht ontstaat van het effect van pesten op een ander. Voorbeelden:

- een of twee dagen blokrooster om aan een opdracht te werken (bijvoorbeeld een verslag schrijven naar aanleiding van een educatieve film die over pesten gaat)
- een presentatie in de klas geven over de website pestenonline.nl

De afdelingsleider nodigt ouders uit op school en bepaalt welke sanctie passend is bij de situatie en deelt dit aan leerling mee. De leerling en ouder krijgen te horen dat stap 1 nu in werking is getreden en hoort wat de consequenties zijn van stap 2 zijn. De aanleiding en uitvoering van stap 1 wordt vastgelegd in Magister. Naast de straf, spant school zich ook in om de verhouding tussen pester en gepeste te herstellen door middel van een gesprek.

Stap 2 De tweede stap wordt gezet wanneer de pester opnieuw (naar dezelfde leerling) pestgedrag vertoont. De tweede stap kenmerkt zich door zwaardere sancties, omdat er al sprake is van herhaaldelijk pestgedrag. De voorbeelden van maatregelen zijn nu pittiger van aard en bedoeld tot dossieropbouw. Voorbeelden hiervan zijn:

- een- of meerdaagse schorsing
- melding bij de politie

6.2 De klas

Deze groep bestaat uit:

- leerlingen die mee pesten omdat ze met soortgelijke problemen worstelen, als degene die pest;
- leerlingen die mee pesten uit zelfbescherming;
- leerlingen die niet mee pesten maar die machteloos toezien; of ook over een minder goed ontwikkeld empathisch vermogen beschikken;
- Leerlingen die het opnemen voor degene die gepest wordt.

Soms zetten daders slachtoffers of klasgenoten onder druk er met niemand over te praten.

De zwijgende groep kan bewust gemaakt worden van hun medeverantwoordelijkheid bij het doen stoppen van het pesten door de leerlingen te wijzen op hun verantwoordelijkheid en het bijdragen aan het handhaven van onze omgangsregels. Het is belangrijk dat duidelijk wordt dat het melden van pestgedrag de handhaving van de omgangsregels ondersteunt en geen 'klikken' is.

Bij het interne zorgteam zijn er themalessen beschikbaar om pestgedrag (en de gevolgen daarvan) te behandelen in de les.

6.3 De medewerkers

Alle medewerkers zijn op de hoogte van het fenomeen pesten en onze gezamenlijke preventieve en curatieve aanpak. Zij dienen uitingen van gedrag zoals beschreven onder "voorbeelden van specifiek pestgedrag" te herkennen en er stelling tegen te nemen. Zij geven de signalen van pesten door aan de mentor, die deze situatie volgens afspraak verder afhandelt. De schoolbrede actieroute bij de signalering van een pestsituatie is ook schematisch weergegeven en terug te vinden op pagina 11.

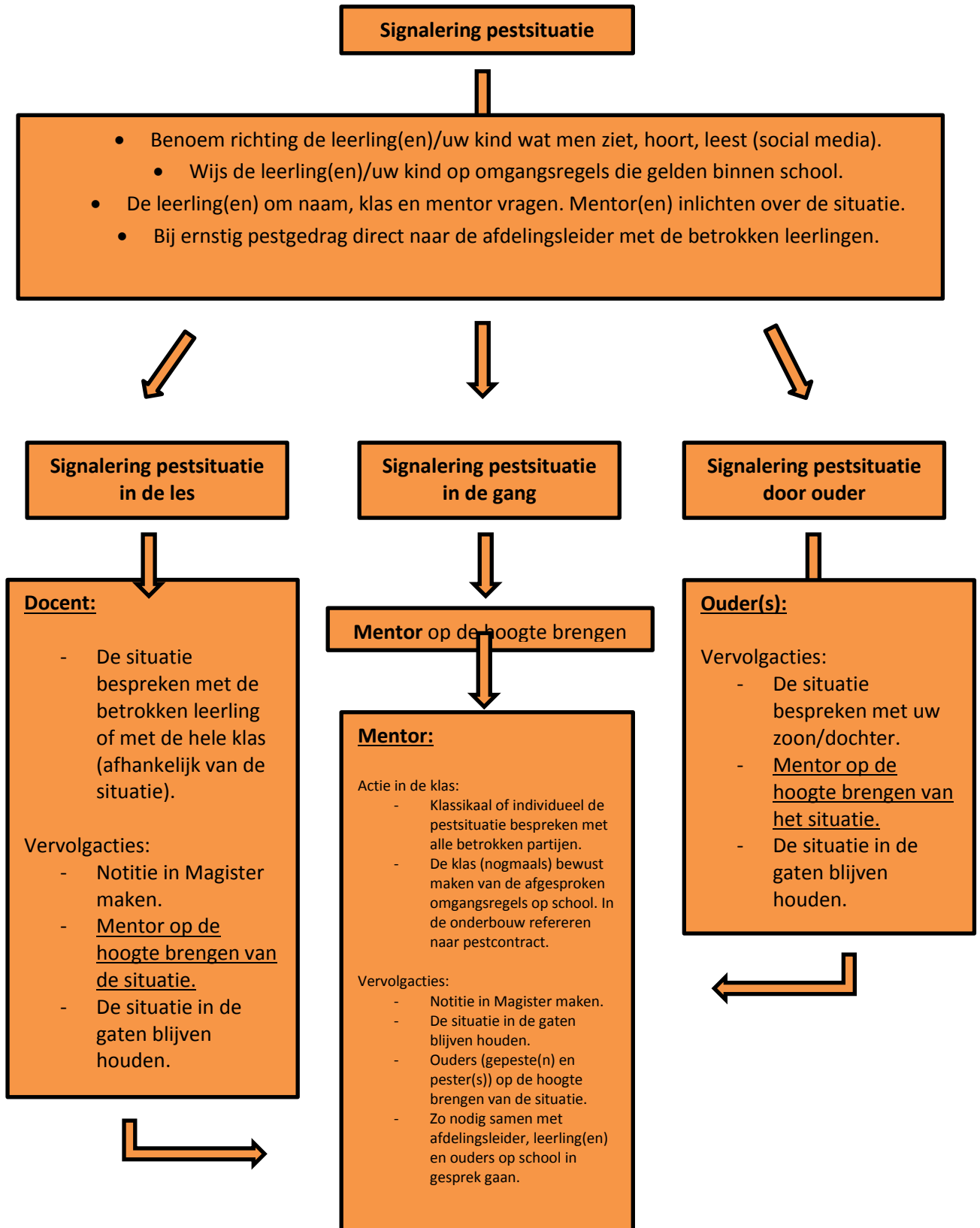
6.4 De ouders

Alle ouders worden via informatieavonden, schoolgids en de website geïnformeerd over omgangsregels, zorgplan en pestprotocol en algemeen schoolveiligheidsbeleid. Ouders die zich zorgen maken over het (pest-)gedrag van hun kind worden serieus genomen.

7. De actieroute voor leerling, medewerkers en ouders

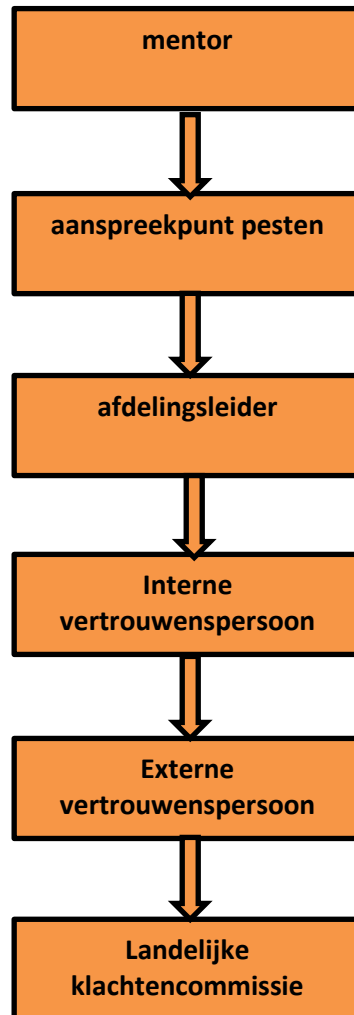
Om de te ondernemen acties overzichtelijk te maken voor alle medewerkers is er een (schematische) actieroute ontwikkeld. Deze is op de volgende pagina terug te vinden. Door deze actieroute te verspreiden, en toe te lichten richting alle betrokken partijen, bewerkstelligen we dat er een gezamenlijke aanpak is t.a.v. pestsituaties.

Actieroute voor medewerkers school en ouders

Actieroute voor leerlingen

Bij klachten of vragen over ongewenste omgangsvormen op school, zoals seksuele intimidatie, discriminatie, pesten, agressie en geweld, kan contact opgenomen worden met de mentor (eerste aanspreekpunt) of pestcoördinator, en indien dit niet naar tevredenheid wordt afgehandeld, de afdelingsleider. Indien deze route niet voldoende opgeleverd, volgt de interne vertrouwenspersoon en daarna externe vertrouwenspersoon en tot slot de landelijke klachtencommissie.

Aanspreekpunt pestgedrag: Mevr. I. Nielsen.

Interne vertrouwenspersonen: Mevr. A.A.M. van Ginneke, Dhr. P.M.J.I. Hoogesteger.

Externe vertrouwenspersoon: Mevr. W. van Koot, contactgegevens zijn opgenomen in de schoolgids.

Landelijke Klachten Commissie, contactgegevens zijn opgenomen in de schoolgids.

Meer informatie en achtergrond over (digitaal) pesten

www.aandachtvoorpesten.nl

www.veiliginternetten.nl

www.pestweb.nl

www.mijnkindonline.nl

8. Bijlage I

HET ANTI-PESTCONTRACT

Om een pestvrije school te creëren, is het belangrijk om samen afspraken te maken over hoe we met elkaar omgaan. In dit contract staan afspraken waarvan school verwacht dat jullie en anderen zich eraan houden. Dit geldt ook voor de regels die jullie als klas nog toevoegen aan het contract. Lukt het je niet om je aan de afspraken te houden dan zal de school in sommige gevallen passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat iedereen (leerlingen en medewerkers) zich veilig voelt op Graaf Engelbrecht. Onderstaande afspraken gelden ook voor het gebruik van social media.

De hoofdregel op Graaf Engelbrecht is:

Iedereen moet zich op school veilig en met respect behandeld voelen.

Andere belangrijke (omgangs-)regels zijn:

- Ik accepteer anderen zoals ze zijn;
- Ik bedreig anderen niet;
- Ik gebruik geen lichamelijk of geestelijk geweld;
- Ik respecteer andermans grenzen;
- Ik bied mijn excuses aan als ik te ver bent gegaan;
- Ik respecteer andermans spullen;
- Ik help anderen om zich aan de gedragsregels te houden.

Hieronder is ruimte gereserveerd om met de klas de regels aan te vullen om samen een nog stevigere vuist te maken tegen pesten.

- Ik/wij...

- Ik/wij...

- Ik /wij...

- Ik/wij...

Door onze namen en vingerafdrukken rond dit contract te zetten, beloven wij dat wij ons uiterste best zullen doen om de bovenstaande afspraken/regels na te leven.

Klas:

Mentor:

Datum: